Maa- ja metsätalousvaliokunta

Suomen hallituksen esitys HE 221/2026 vp lakimuutos 22.10.2026

FT Esa Huhta

Erikoistutkija

Luke

Taustaa

© Luke

- **Suomen suoalasta 4,1 miljoonaa hehtaaria on ojittamatonta (n.50%).**
- **Suomessa on 27 uhanalaista suotyyppiä (54%) ja 20% on silmällä pidettäviä.**
- **12 uhanalaista suoyhdistymätyyppiä (63%)**
- **Etelä-Suomessa suotyypeistä uhanalaisia on 83 %**
- **Pohjois-Suomessa suotyypeistä on uhanalaisia 26 %.**
- **Eniten uhanalaistuneita ovat letot, korvet sekä sara- ja lettokorvet**.

- **Ensisijaisista suolajeista 120 uhanalaista (11%).**
- **Puolet soiden uhanalaisista lajeista on hyönteisiä, perhoset suurin ryhmä. Reilu kolmannes uhanalaisista suolajeista on sammalia ja putkilokasveja**.

Luke

Luonnonvarakeskuksen lausunto

Suomen hallituksen esitys HE 221/2026 vp lakimuutos

© Luke

Luonnonvarakeskuksen lausunto Suomen hallituksen esityksestä HE 221/2026 vp lakimuutos

- **Esityksen keskeisenä tavoitteena on saattaa vuonna 1988 perustettujen soidensuojelualueiden rauhoitussäännökset lain tasolle ja yhdenmukaisiksi vuonna 2023 voimaan tulleen luonnonsuojelulain kanssa.**
- **Alueet ovat jo ennestään suojeltuja ja sisältyvät Natura 2000 -verkostoon.**
- **Ehdotetut muutokset selkeyttävät sääntelyä ja vahvistavat luontoarvojen huomioimista erityisesti poikkeuslupamenettelyissä.**
- **Luonnonvarakeskus pitää myönteisenä esitystä, kaikki soidensuojelualueiden rauhoitussäännöksistä poikkeamista koskevat lupa-asiat keskitetään Metsähallituksen toimivaltaan.**

Luke

© Luke

Luonnonvarakeskuksen lausunto Suomen hallituksen esityksestä HE 221/2026 vp lakimuutos

- **Esityksessä täsmennetään soidensuojelualueiden perustamistarkoitus, joka kattaa aiempaa laajemmin suoluonnon lisäksi muut alueilla esiintyvät luontotyypit, lajiston ja linnuston.**
- **Tämä on ekologisesti perusteltua ja parantaa suojelun vaikuttavuutta, sillä monet alueet sisältävät EU:n direktiiviluontotyyppejä kuten muun muassa boreaalisia luonnonmetsiä, pienvesiä sekä tulva- ja pohjavesivaikutteisia luontotyyppejä.**
- **Soidensuojelualueet ovat linnustollisesti arvokkaita, ja 36 aluetta on nimetty EU:n lintudirektiivin mukaisiksi erityisiksi suojelualueiksi (SPA). Rauhoitussäännösten päivittäminen ja lupamenettelyjen täsmentäminen parantavat edellytyksiä estää toimenpiteet, jotka voisivat heikentää suojeluperusteena olevien lajien elinympäristöjä tai aiheuttaa merkittävää häiriötä.**
- **Esitys tukee myös luonnonsuojelulain Natura 2000 -alueita koskevaa heikentämiskieltoa.**

Luke

© Luke

Luonnonvarakeskuksen lausunto Suomen hallituksen esityksestä HE 221/2026 vp lakimuutos

- **Luonnonvarakeskus pitää tärkeänä, että mahdollisia poikkeuslupia koskevassa lupaharkinnassa tulee huomioida ajantasainen tieto alueiden merkityksestä suojelun perusteena oleville direktiivilajeille esimerkiksi metsäpeuralle.**
- **Luonnonvarakeskus pitää myönteisenä, että tutkimus sisällytetään soidensuojelualueiden perustamistarkoitukseen. Tutkimus- ja seurantatoiminnan edellytykset sekä suojeluarvojen arvioinnissa tarvittavan tiedon keruu tulee turvata alueilla myös jatkossa.**
- **Metsähallituksen luvasta kerätä lintujen pesiä tieteellistä tai opetusta varten ei vastaa nykyisiä tieteellisiä tutkimus- ja opetustarpeita yleisellä tasolla. Kyseessä voisi olla ympäristön tilan tutkimusta koskeva erityinen poikkeuslupa esimerkiksi ympäristömyrkkyjen määrittämistarpeita varten. Sääntelyä voitaisiin perustella pikemminkin tutkimuksellisiin erityistarpeisiin kohdistuvana poikkeusmahdollisuutena.**

Luke

© Luke

Luonnonvarakeskuksen lausunto Suomen hallituksen esityksestä HE 221/2026 vp lakimuutos

- **Soidensuojelualueet muodostavat tärkeitä laidunalueita, joilla poro laiduntavat ja liikkuvat keväästä talveen. Kevään aikana suojellut suoalueet tarjoavat poroille rauhallisen ja häiriöttömän vasontaympäristön.**
- **Luke katsoo, että esitys turvaa ja vahvistaa hyvin sekä poronhoidon harjoittamisen että saamelaiskulttuurin ylläpitämisen edellytyksiä.**
- **Poronhoidon harjoittamisessa ja sen toiminnan vaikutuksissa suojelualueiden luontoarvojen laatuun tulee huomioida luontoarvojen säilyminen ja ylläpitäminen.**
- **Lupapäätöksissä ja soidensuojelualueiden luontoarvoja ylläpitävän käytön yhteen sovittamisessa Metsähallituksella on keskeinen rooli, jonka toteuttamiseksi sille tulisi varata riittävät resurssit.**

© Luke

Luonnonvarakeskuksen lausunto Suomen hallituksen esityksestä HE 221/2026 vp lakimuutos

- **Malminetsintä ja siitä mahdollisesti seuraava kaivostoiminta ovat ristiriidassa suojelualueiden luontoarvojen turvaamisen ja ylläpitämisen kanssa**
- **Tuo alueille toimintaa, joka lisää häiriötä ja riskejä luonnonarvoille jo etsintävaiheessa.**
- **Toiminta ei saa heikentää suojelun perusteena olevia luontotyyppejä, lajistoa tai alueen ekologista eheyttä. Natura-alueiden heikentämiskielto.**
- **Suojelun näkökulmasta perusteet malmien etsinnälle suojelualueilla ovat mielekkäitä vain poikkeuksellisesti, lähtökohtaisesti alueiden tulisi toimia taloudellisilta intresseiltä vapaina luonnon monimuotoisuuden turvaajina.**
- **Soidensuojelualueille myönnettyjen malminetsitälupien tai muiden suojelualueiden luontoarvoihin heikentävästi vaikuttavien toimintalupien myöntämisessä tulisi huomioida riittävästi kyseisen toiminnan ja siihen mahdollisesti liittyvän maankäytön haitalliset vaikutukset poronhoitoon ja saamelaiskulttuuriin.**

Luke

© Luke

© Luke

Luonnonvarakeskuksen lausunto Suomen hallituksen esityksestä HE 221/2026 vp lakimuutos

Yhteenveto

Kokonaisuutena lakimuutoksen luontovaikutukset ovat pääosin myönteisiä tai neutraaleja. Esitys vahvistaa soidensuojelualueiden ekologista suojelua selkeyttämällä perustamistarkoitusta, yhtenäistämällä rauhoitussäännöksiä ja parantamalla poikkeuslupamenettelyjen luontoperusteista harkintaa. Esitystä voidaan tältä osin pitää luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kannalta perusteltuna.

Soidensuojelualueita koskevissa malminetsintä- ja muissa toimintaluvissa tulee varmistaa, että toiminnan ja siihen liittyvän maankäytön vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen, poronhoitoon ja saamelaiskulttuuriin arvioidaan kattavasti ja otetaan asianmukaisesti huomioon lupaharkinnassa.

Luke

© Luke

Kiitoksia!

luke.fi

© Luonnonvarakeskus
© Natural Resources Institute Finland
© Naturresursinstitutet